

1. Kvalifikācijas darbi

1.1. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Cilvēku resursu vadīšana”

Kvalifikācijas darbs ir patstāvīgs pētījums – informācijas analīzes un priekšlikumu kopums, kas tiek izstrādāts, izmantojot prakses laikā iegūto informāciju un praktisko pieredzi, kā arī studiju laikā apgūtās teorētiskās zināšanas.

Kvalifikācijas darba apjoms – 50...60 lpp. datorsalikuma teksta, neskaitot pielikumus. Times New Roman vai Calibri, burtu lielums 12 punkti (2,5 – 3 mm), intervāls starp rindiņām 1,5.

Kvalifikācijas darbā ietilpst:

- Titullapa;
- darba izpildes un novērtējuma lapa;
- anotācija valsts valodā;
- anotācija angļu valodā;
- satura rādītājs;
- saīsinājumu un nosacīto apzīmējumu saraksts (ja tas ir nepieciešams);
- ievads;
- analītiskā daļa;
- projekta daļa;
- secinājumi un priekšlikumi;
- izmantotās literatūras un avotu saraksts;
- pielikumi (ja tie ir nepieciešami);
- autora apliecinājums.

Kvalifikācijas darba daļu saturam un noformējumam ir jāatbilst noteiktām metodiskajiem noteikumiem

Kvalifikācijas darba pamatdaļās (analītiskajā un projekta daļā) jābūt ilustratīvajam materiālam vai/un aprēķiniem: tekstam papildinātam ar analītiskām tabulām, attēliem u.tml. Daļas sadala nodaļās. Apjoma ziņā lielas nodaļas lietderīgi sadalīt apakšnodaļās. Nodaļu un apakšnodaļu skaits izriet no darba apjoma un satura.

Daļai *nevar būt* tikai *viena* nodaļa un nodaļai *nevar būt* tikai *viena* apakšnodaļa. Apakšnodaļas apjoms nevar būt īsāks par 1,5 lpp.

Kvalifikācijas darba daļu saturs

Anotācija īsi raksturo darba saturu, struktūru, iegūtos rezultātus un darba apjomu. Anotācijas apjoms ir 1 lpp. Anotāciju raksta valsts valodā un angļu valodā (skat. 5. pielikumu).

Satura rādītājā uzrāda daļu, nodaļu, apakšnodaļu un pielikumu numerāciju un nosaukumus, kā arī visu sadaļu (ievads, secinājumi un priekšlikumi, izmantotās literatūras un avotu saraksts) nosaukumus (tos nenumurē), atbilstoši Kvalifikācijas darba struktūrai.

Ievads ir svarīga darba daļa un tajā jāietver:

- temata aktualitātes pamatojums, problēmas vispārīgs raksturojums, tās nozīmīgums;
- pētījuma objekta un priekšmeta raksturojums;
- darba mērķis;
- darba mērķa sasniegšanai veicamo uzdevumu formulējums;
- izmantoto pētīšanas un plānošanas metožu un paņēmienienu uzskaitījums;
- pētījuma un plānošanas periods;
- literatūras un avotu grupu uzskaitījums (piemēram, speciālā literatūra personāla vadīšanā, LR normatīvie akti, valsts statistikas dati, uzņēmumu nepublicētie materiāli u.c.);
- darba mērķu un uzdevumu ierobežojumu pamatojums.

Pamatojoties uz temata aktualitāti, autors nosaka un formulē *darba mērķi*. Formulējumam jābūt īsam un konkrētam, tai pašā laikā pamatotam, izmērāmam un ar skaidri formulētu rezultātu.

Atbilstoši izvirzītajam mērķim, nepieciešams noteikt tā sasniegšanai risināmos *uzdevumus*. Šie uzdevumi atspoguļo darba galveno saturu.

Pētījuma *metodes* ir dažādas, tāpēc ievadā ir jānorāda, kādas konkrēti dotajā pētījumā autors izmantojis. Var lietot statistiskās metodes (piemēram, vidējo un relatīvo lielumu, indeksu u.tml. aprēķināšana); salīdzināšanas metodes; praktiskās pētījuma metodes (konkrētā nozarē vai specialitātē); datu grafiskās attēlošanas metodes u.c.

Par informācijas *avotiem* parasti kalpo fundamentāli zinātniskie pētījumi, Latvijas Republikas un citu valstu likumi un valdības lēmumi, vispārējā un speciālā literatūra, valsts statistikas dati, periodiskie izdevumi, uzņēmējdarbību un uzņēmumu nepublicētie materiāli, Līdztekus tam par pētījuma avotiem var būt arī autora veiktie speciālie apsekojumi (aptaujas u.tml.), kā arī eksperimenti, kas veikti autora vadībā vai ar autora līdzdalību.

Temata ierobežojums nepieciešams, ja dotā darba apjoma ietvaros nav iespējams pietiekami dziļi izpētīt visus ar problēmu saistītos jautājumus. Temata ierobežojums var būt

saistīts ar darba apjomu un laika periodu, *piemēram*, “Kvalifikācijas darbā tiek analizēts uzņēmuma personāla vadīšanas process, darbinieku sastāvs un mainība laika posmā no 2014.gada janvāra līdz 2017.gada decembrim.”

Analītiskās daļas (apjoms 20-25 lpp.) uzdevums ir apkopot un analizēt informāciju par konkrētu uzņēmumu, tā darbību, personāla vadīšanas vai biroja darba organizācijas jomās. Autora veiktā pētījuma rezultāti atspoguļo, identificē un paskaidro personāla vadīšanas/biroja darba organizācijas problēmas pētāmajā uzņēmumā.

Jānorāda, kādi dati ir iegūti un no kādiem avotiem, t.i. Kvalifikācijas darbā izmantotie dati ir precīzi jādokumentē. Pētījumam var būt gan kvantitatīvs, gan kvalitatīvs raksturs.

Ja pētījumam ir kvantitatīvs raksturs, liels datu apjoms varētu tikt iegūts no primāriem un sekundāriem informācijas avotiem, piemēram, oficiālās statistikas, publiski pieejamām datu bāzēm vai citiem publicētiem un nepublicētiem (uzņēmuma nepublicētā informācija) informācijas avotiem. Interesentiem vajadzētu spēt rekonstruēt datu kopumu par visiem izmantotajiem datiem, kas iegūti no sekundāriem informācijas avotiem.

Ja pētījuma raksturs ir kvalitatīvs, daudz datu tiek iegūti, piemēram, no intervijām vai novērojumiem. Ir svarīgi, lai darbā būtu datu iegūšanai izmantoto metodoloģisko procedūru īss apraksts. Tātad ir jāapraksta un jāpamato datu iegūšanas metodes un instrumenti, kā arī datu atlases principi.

Rūpīga datu analīze ir ļoti svarīga Kvalifikācijas darba sastāvdaļa. Nepieciešams pārliecināties, vai ir rastas atbildes uz šādiem jautājumiem:

- Kādas atziņas ir gūtas uzņēmuma iekšējo datu analīzes rezultātā?
- Kādas atziņas ir gūtas anketēšanā/intervijās/novērojumos?
- Vai rezultāti ir skaidri attēloti?
- Vai analīzes rezultātā iegūtā informācija palīdz risināt Kvalifikācijas darba ievadā izvirzītos uzdevumus?
- Vai iespējams formulēt konkrētus un precīzus jautājumus, problēmas uz kuriem Kvalifikācijas darba turpmākajā (projekta daļā) vajadzētu sniegt atbildes?
- Kādas ir pētāmā uzņēmuma galvenās problēmas/nepilnības personāla vadīšanas vai biroja darba organizācijas jautājumos?

Pētījuma gaitā Kvalifikācijas darba autors izklāsta savu viedokli par iegūtajiem rezultātiem.

Pētījumu rezultātā analītiskās daļas noslēgumā skaidri jādefinē problēma, kura tālāk tiks risināta projekta daļā. Analītiskās daļas sagatavošanai par pamatu kalpo prakses laikā veiktie pētījumi.

Projekta daļā (apjoms 20-25 lpp.) Kvalifikācijas darba autoram ir jāizstrādā priekšlikumi (ieteikumi) analītiskajā daļā veiktā pētījuma rezultātā izvirzītās problēmas (problēmu) risināšanai. Priekšlikumiem ir jābūt balstītiem uz teorētiskām atziņām un iespējamajiem alternatīvajiem risinājumiem. Projekta daļā Kvalifikācijas darba autoram jāsniedz problēmas risinājumi un to pamatojums, izmantojot vispārzināmās ekonomiski aprēķinu metodes un vadības (plānošanas) pieejas.

Darba gaitā tiek veikti nepieciešamie aprēķini, kas saistīti ar izvirzīto uzdevumu risināšanu. Priekšlikumu izklāstā Kvalifikācijas darba autors izmanto aprakstus, izstrādā shēmas, attēlus vai izmanto citus vizualizācijas veidus, kas palīdz labāk izprast un novērtēt piedāvātos risinājumus.

Autoram ir jāpārbauda šādi galvenie elementi:

- Kādi ir galvenie ierobežojumi, kas varētu ietekmēt alternatīvo risinājumu sekmīgu izpildi?
- Kādi resursi ir nepieciešami risinājuma ieviešanai? Vai uzņēmumam ir pieejami nepieciešamie resursi?
- Vai izvēlētais risinājums ir piemērots uzņēmumam ((tā lielumam, rīcībā esošajiem resursiem, iekšējai kultūrai, darbības videi u.c)?)

Jāatceras, ka ieviešana ir process, kā rezultātā darbā ieteiktās alternatīvas kļūst par konkrētiem darba uzdevumiem, kuru izpilde nodrošina uzņēmuma izvirzīto mērķu sasniegšanu. Sekmīga ieviešana prasa pastāvīgu uzmanību pret detaļām, kā arī iespējamo šķēršļu apzināšanu, kas varētu kavēt sekmīgu plāna realizēšanu.

Secinājumi un priekšlikumi ir darba noslēdzošā sadaļa. Tos jāraksta tēžu veidā un jānumurē. Secinājumiem un priekšlikumiem jābūt argumentētiem un darbā pierādītiem vai pamatotiem.

Secinājumiem jāatspoguļo svarīgākās atziņas, kas izriet no pētījuma, tie satur atbildes uz ievadā izvirzīto mērķi un uzdevumiem. Secinājumos jāpaskaidro veiktā pētījuma praktiskā nozīme un autora personīgais veikums uzdevuma risināšanā. Secinājumiem jāizriet no darba un tos **nedrīkst** pamatot ar datiem un faktiem, kas nav minēti darbā. Secinājumos nav pieļaujami citāti no citu autoru darbiem, tajos jāatspoguļo tikai studenta paša domas, spriedumi, atziņas.

Priekšlikumiem jāizriet no darbā veiktajiem pētījumiem un izdarītajiem secinājumiem, tiem jābūt konkrētiem un pamatotiem. Priekšlikumos apkopo rekomendācijas trūkumu novēršanai vai pozitīvās pieredzes izmantošanai, ja tās darbā izvirzītas un pamatotas.

Secinājumi un priekšlikumi jānumurē atsevišķi, vai arī tos var izklāstīt vienuviet zem viena numura.

Izmantotās literatūras un avotu sarakstā ir jāiekļauj visi literatūras un citi informācijas avoti, kas izmantoti darba izstrādāšanā. To skaitam jābūt ne mazākam par 15 publicētiem avotiem. Izmantotās literatūras un avotu sarakstā ir jāiekļauj arī atsauces uz starptautiskās datu bāzēs (piemēram, *Scopus*, *Ebsco*, *Springer*, *Elsevier* u.c.) citētiem zinātniskajiem rakstiem un fakultātes mācībspēku sagatavotajām publikācijām par pētījuma tematiku. Izmantotās literatūras un avotu sarakstam jābūt noformētam atbilstoši IEVF pieņemtajiem noformēšanas noteikumiem¹, kā arī Latvijā adaptētajiem starptautiskajiem bibliogrāfiskā apraksta standartiem.

Pielikumus ievieto darbā pēc izmantotās literatūras un avotu saraksta. Pielikums ir papildu materiālu apkopojums, kas neietilpst Kvalifikācijas darba lapaspušu skaitā. Pielikuma lapaspuses netiek numurētas, bet katram pielikumam tiek piešķirts numurs.

Pielikumos ievietotā informācija darbā ir jāapraksta, jāanalizē un uz pielikumiem obligāti ir jābūt atsaucei, *piemēram*: skat.1. pielikumu.

Atsauces materiāli, kas ir nozīmīga pētījuma daļa, bet kas nav iekļauti Kvalifikācijas darba pamattekstā, ir jāapkopo pielikumā vai pielikumos. Tajos var būt aizpildītas dokumentu vai pārskatu veidlapas, statistiskie dati, analītiskie aprēķini, aizgūtas tabulas, instrukcijas, metodiskie norādījumi, nolikumi, uzskatāmais materiāls u.tml.

Atlasot materiālus pielikumam, autors var vadīties no savas pieredzes, kā arī konsultēties ar darba vadītāju.

Kvalifikācijas darba pielikumos ir jāiekļauj tikai būtiskie dati. Informācijas avoti, no kuriem attiecīgie dati ir iegūti, ir precīzi jādokumentē. Apkopojošā statistika palīdzēs interesentiem gūt pārskatu par apkopotajiem datiem.

Ja nepieciešams, ir jābūt pieejamiem visiem, arī darba procesā pilnībā neapstrādātiem datiem. Šie dati pašā darbā (ne darba pamattekstā, ne pielikumos) nav jāietver, tomēr darba gaitā apkopotie materiāli un iegūtā informācija ir jāglabā līdz aizstāvēšanai un pēc pieprasījuma jāuzrāda komisijai.

Autora apliecinājums Kvalifikācijas darba autoram jāpievieno darbam (darba beigās) uz atsevišķas lapas. Autora apliecinājums ir jādatē un jāparaksta. Autora apliecinājuma teksta paraugs pievienots pielikumā.

---

¹ Studiju un noslēguma darbu noformēšanas metodiskie norādījumi. Aut. Kol. I. Lapiņas vadībā. Rīgā: RTU Izdevniecība, 2016. 47 lpp. (ISBN 978-9934-10-927-0)